Lietas Nr. A420422512
Lietas arhīva Nr. AA43-0531-15/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 19.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente S.Gintere,

tiesneses I.Amona un L.Konošonoka

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2012.gada 26.marta lēmuma Nr.10.5.3/184-A/2-15/287 atcelšanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 29.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 23.maijā starp pieteicēju SIA /Nosaukums A/ un Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) Viduslatvijas reģionālo lauksaimniecības pārvaldi (turpmāk – Pārvalde) noslēgts līgums Nr.064140350030052 par finansējuma piešķiršanu projekta „Betona bruģakmens ražošanas iekārtas komplekts" īstenošanai (turpmāk – Līgums), saskaņā ar kuru projekta attiecināmais finansējums ir 126 504 lati un no tā projekta sabiedriskais finansējums 45 % apmērā no kopējā attiecināmā finansējuma sastāda 56 926,80 latus. Saskaņā ar 2007.gada 16.augusta papildus vienošanos starp pieteicēju un Pārvaldi projekta īstenošanas termiņš ir 2008.gada 1.maijs.

[1.1] 2011.gada 20.decembrī kontroles laikā Pārvalde konstatēja, ka bruģakmens ražošanas iekārta ir izvesta no Latvijas un iznomāta uzņēmumam Abhāzijā.

[1.2] 2012.gada 20.janvārī Pārvalde pieņēma lēmumu Nr.05.3/2-9/28/58 par vienpusēju Līguma laušanu ar SIA /Nosaukums A/ un saņemto atbalsta maksājumu atprasīšanu no pieteicējas, bet ar Pārvaldes 2012.gada 3.februāra lēmumu Nr.05.3/2-9/28/117 izlabotas kļūdas lēmumā Nr.05.3/2-9/28/58.

Izskatot SIA /Nosaukums A/ apstrīdēšanas iesniegumu, ar LAD direktores 2012.gada 26.marta lēmumu Nr.5.3/.184-A/2-15/287 (turpmāk – Lēmums) Pārvaldes lēmums atstāts spēkā.

Lēmumā cita starpā norādīts, ka nepārvaramas varas apstākļi ir ietverti Līguma 7.punktā, bet attiecībā uz atbalsta saņēmēju šādi apstākļi nav iestājušies. Konstatējams, ka atbalsta saņēmējs nebija pietiekami izvērtējis ārējos ekonomiskos apstākļus, kas var būtiski ietekmēt produkcijas realizāciju. Atbalsta saņēmējs nav lūdzis un saņēmis LAD rakstisku atļauju izvest ražošanas iekārtas ārpus Latvijas. Līdz ar to atbalsta saņēmējam līdz 2013.gada 17.aprīlim nebija tiesību citai personai iznomāt ražošanas iekārtas.

Lēmums pamatots ar Padomes 1999.gada 21.jūnija Regulas (EK) Nr.1260/1999, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par struktūrfondiem (turpmāk – Regula Nr.1260/1999) 30.pantu.

[2] SIA /Nosaukums A/ vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu, par Līguma laikā radušo apstākļu atzīšanu par nepārvaramu varu un lūgumu LAD izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējas ieskatā LAD nav izvērtējis visus būtiskos apstākļus.

2008.gada beigās Latvijā sākās ekonomiskā krīze. SIA /Nosaukums A/ projekts tika pilnībā realizēts tikai 2008.gada augustā. No 2009.gada pieteicēja nesaņēma nevienu valsts vai privāto pasūtījumu. Pārvalde tika informēta, bet tās nostāja bija vienaldzīga.

Pieteicēja meklēja preces noietu ārzemēs, kā rezultātā tika noslēgts līgums ar OOO „Gulripskij zavod stroimaterialov" par SIA /Nosaukums A/ iekārtu nomu un tā rezultātā pieteicēja spēj daļēji norēķināties par kredītsaistībām. Par minēto situāciju tika informētas LAD amatpersonas. Tādējādi konstatējams, ka konkrētajā gadījumā iestājušies nepārvaramas varas apstākļi, kas ir par pamatu, lai pieteicēju atbrīvotu no atbildības par Līguma saistību neizpildi.

Pieteicējas pārstāvis konsultējies ar Pārvaldes amatpersonām, kuras ieteikušas nokārtot iekārtu izvešanu uz laiku.

[2.2] Pieteicēja nepiekrīt Lēmumā norādītajam par to, ka pieteicēja nepamatoti saņēma finansējumu, jo pirms Līguma slēgšanas Pārvalde pārbaudīja un izvērtēja riskus.

[2.3] Pārvaldes 2012.gada 3.februāra lēmums ir identisks Pārvaldes 2012.gada 20.janvāra lēmumam, proti, Pārvalde nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 72.panta prasības un nav norādījusi, kāda kļūda tiek labota.

[2.4] Pieteicējas ieskatā LAD nav ievērojis Līguma nosacījumus par LAD tiesībām pārtraukt Līgumu, izvērtējot apstākļus un veicot lietderības apsvērumus. Savukārt Līguma 9.2.apakšpunkts noteic, ka domstarpības jārisina savstarpēju sarunu ceļā, taču šādas sarunas starp pieteicēju un LAD nav notikušas.

[3] LAD pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus LAD norādīja, ka svarīgi ir nošķirt nepārvaramas varas gadījumu no līguma izpildes grūtībām. Pieteicēja nevarēja paļauties tikai uz Madonas novada pašvaldību kā galveno pircēju. Saskaņā ar Līguma 7.2.apakšpunktu pieteicējai bija pienākums rakstveidā paziņot LAD par nepārvaramas varas apstākli, taču pieteicēja to nebija izdarījusi. LAD, apstiprinot projektu, neuzņēmās atbildību un nesniedza garantijas, ka projekts būs dzīvotspējīgs ekonomiskās situācijas izmaiņu gadījumā. Pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus faktam, ka LAD darbinieki būtu ieteikuši pieteicējai izvest tehniku no valsts.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 29.novembra spriedumu SIA /Nosaukums A/ pieteikums noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[4.1] LAD pieteicējai piešķīris finansējumu projekta „Betona bruģakmens ražošanas iekārtas komplekts" īstenošanai 56 926,80 latu apmērā. Pieteicējas saistības minēto līdzekļu apguvē ir ietvertas Līgumā.

LAD uzskata, ka pieteicēja, iegādātos pamatlīdzekļus uz diviem gadiem nododot nomā Abhāzijas uzņēmumam, pārkāpusi Līguma nosacījumus, tādēļ pieteicējai jāatmaksā piešķirtais finansējums.

Tiesa pārbaudīja vai ir tiesisks pieteicējai uzliktais pienākums atmaksāt piešķirto finansējumu, vai arī konkrētajā gadījumā konstatējama tādu apstākļu, kuru dēļ pieteicēja būtu atbrīvojama no Līguma saistību izpildes, iestāšanās.

[4.2] Projekta iesniegumā norādīts, ka projekta mērķis ir ražot betona bruģakmeni un sniegt

pakalpojumus tā klāšanai, nodrošināt alternatīvas ienākumu iespējas, palielināt lauku iedzīvotāju ienākumus, izveidot jaunas darbavietas.

Saskaņā ar Līguma 2.4.punktu finansējuma saņēmējs apliecina, ka ir iepazinies ar projekta īstenošanu un finansējuma saņemšanu saistītajiem juridiskajiem noteikumiem, cita starpā ar Regulas Nr.1260/1999, nosacījumiem.

Minētās regulas 30.panta 4.punkts noteic, ka dalībvalstis nodrošina to, ka darbība patur fondu ieguldījumu tikai tad, ja šī darbība piecu gadu laikā pēc datuma, kad kompetentās valsts iestādes vai vadošā iestāde pieņēma lēmumu par fondu ieguldījumu, nepiedzīvo būtiskas pārmaiņas: a) kas skar tās būtību vai īstenošanas nosacījumus vai piešķir kādam uzņēmumam vai valsts iestādei nepamatotas priekšrocības; b) kas izriet no izmaiņām kāda infrastruktūras elementa īpašumtiesību veidā vai ražošanas darbību pārtraukšanas vai to pārvietošanas.

No tiesību normas izriet nosacījums, ka projekta īstenošanas termiņš ir vismaz pieci gadi kopš atbalsta saņemšanas, kuru laikā projektā nedrīkst ieviest būtiskas pārmaiņas. Tostarp Līguma 5.9.apakšpunktā noteikts, ka finansējuma saņēmējs apņemas piecus gadus pēc pēdējā maksājuma veikšanas neatsavināt īstenotā projekta ietvaros par sabiedriskā finansējuma līdzekļiem iegūtos pamatlīdzekļus.

Pamatojoties uz minēto un faktu, ka pēdējais maksājums pieteicējai veikts 2008.gada 17.aprīlī, secināms, ka līdz 2013.gada 17.aprīlim pieteicēja nedrīkstēja atkāpties no projektā norādītā mērķa, kā arī atsavināt iegādātās ražošanas iekārtas.

[4.3] 2010.gada 20.augustā starp pieteicēju un OOO /nosaukums B/ noslēgts nomas līgums, saskaņā ar kuru projekta ietvaros iegādātie pamatlīdzekļi uz diviem gadiem iznomāti minētajam uzņēmumam un izvesti uz Abhāziju. Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē paskaidroja, ka projekta ietvaros iegādātie pamatlīdzekļi joprojām ir nodoti nomā Abhāzijas uzņēmumam.

Tiesa secināja, ka pieteicēja ir rīkojusies pretēji projekta mērķiem un Līguma 5.1., 5.9.apakšpunkta nosacījumiem.

[4.4] Lai gan pieteicēja apgalvo, ka ekonomiskās krīzes rezultātā 2009.gadā tā nesaņēma nevienu valsts vai privāto pasūtījumu, un uzskata, ka konkrētajā gadījumā iestājušies nepārvaramas varas apstākļi, lai pieteicēju atbrīvotu no atbildības par Līguma saistību neizpildi, tiesa šo argumentu atzina par nepamatotu. Tiesa atzina par pamatotu LAD norādīto, ka ir svarīgi nošķirt nepārvaramas varas gadījumu no līguma izpildes grūtībām, kad kāds notikums būtiski maina līguma līdzsvaru, taču nepadara tā izpildi neiespējamu.

Izvērtējot pieteicējas argumentus, tiesa secināja, ka konkrētajā gadījumā pieteicējai bija radušās līguma izpildes grūtības, nevis nepārvaramas dabas apstākļi, kas atrunāti Līguma 7.1.apakšpunktā. Pieteicējas paļāvība uz to, ka saražotās preces lielākais pircējs būs Madonas novada pašvaldība, ir pašas pieteicējas izvēle un nepareizi izvērtēti iespējamie riski un ieguvumi. Realizējot projektu, pieteicējai bija pienākums izvērtēt visus iespējamos riskus, izstrādāt saražotās produkcijas alternatīvas realizācijas iespējas dažādos apstākļos.

[4.5] Tiesa norādīja, ka saskaņā ar Līguma 7.2.apakšpunktu pieteicējai bija pienākums rakstveidā paziņot LAD par nepārvaramas dabas apstākļu iestāšanos. Pieteicēja ne tikai rakstiski nav paziņojusi par šādiem apstākļiem, bet arī Līguma darbības laikā iesniegusi finanšu atskaites par uzņēmumu, norādot ienākumus no bruģa realizācijas un ieklāšanas (*lietas 86., 87.lapa*). No minētā izriet, ka pieteicēja ir apzināti sniegusi maldinošu informāciju LAD un apzināti izmantojusi iekārtu nevis projektā paredzētajiem mērķiem, bet gan gūstot peļņu, to iznomājot.

[4.6] Tiesa atzina, ka par pārējiem pieteicējas argumentiem sniegts skaidrojums Lēmumā, kā arī LAD rakstveida paskaidrojumos tiesai. Tiesa LAD skaidrojumu atzina par pamatotu, līdz ar to procesuālās ekonomijas nolūkā papildus argumentus nenorādīja. Savukārt faktam, vai pašvaldības 2008.gadā ir iepirkušas betona produkciju, nav izšķirošas nozīmes izskatāmajā lietā.

[4.7] Līguma 6.4.apakšpunkts paredz, ka LAD ir tiesības pārtraukt Līgumu un atprasīt finansējuma saņēmējam izmaksāto sabiedriskā finansējuma daļu un piedzīt nokavējuma naudu, ja netiek ievērota Līguma apņemšanās, ja konstatēti pārkāpumi projekta īstenošanas vai uzraudzības laikā, kā arī konstatētas neatbilstības projekta mērķim un sasniedzamajiem rādītājiem. Pamatojoties uz iepriekš secināto, tiesa atzina, ka Lēmums par Līguma laušanu un pienākuma noteikšanu pieteicējai atmaksāt saņemto avansa maksājumu 56 926,80 latu apmērā ir tiesisks, savukārt pieteicējas argumenti nav pamatoti un ir pretrunā ar lietā

konstatētajiem faktiem.

[5] Par pirmās instances tiesas spriedumu SIA /Nosaukums A/ iesniedza apelācijas sūdzību, to pamatojot ar pieteikumā minētajiem argumentiem, kuros uzsvērts, ka pieteicējas gadījumā bija iestājušies nepārvaramas varas apstākļi.

Papildus pieteicēja norādījusi, ka Administratīvā rajona tiesa ir ignorējusi objektīvās izmeklēšanas principu un nepamatoti noraidījusi pieteicējas lūgumus, izvairoties no pierādījumu vākšanas pēc savas iniciatīvas, pastāvot apstākļiem, kad lietā esošie pierādījumi ir nepietiekami, lai konstatētu noteiktās tiesiskās attiecības. Pieteicējas ieskatā tiesa veikusi esošo pierādījumu atrautu analīzi, nevis lietas apstākļu vērtējumu to savstarpējā saistībā. Pieteicēja atsaucas uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) judikatūru jautājumā par pierādījumu novērtēšanu.

[6] LAD paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai apelācijas sūdzību neatzina un lūdza to no noraidīt pilnībā, pamatojoties uz Lēmumā un iepriekš tiesai sniegtajos paskaidrojumos minētajiem argumentiem. LAD ieskatā tiesa ir pareizi un korekti veikusi pierādījumu pārbaudi lietā. Iestāde uzsver, ka nav devusi atļauju pieteicējai iznomāt projekta pamatlīdzekli un nav slēgusi nekādas papildvienošanās ar pieteicēju, iestādes rīcībā nav iesniegumu vai citu dokumentu par ieteikumu sniegšanu pieteicējai. Atsaucoties uz Regulas Nr.1260/1999 30.panta 4.punktu, tiek norādīts uz LAD kā piešķiramā sabiedriskā finansējuma administrējošās iestādes pienākumu izpildīt regulas prasības, tostarp, ievērojot Līguma 6.4.apakšpunktā noteikto, LAD bija pienākums pārtraukt Līgumu un atprasīt finansējumu.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka SIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Ar Lēmumu, kas ir augstākas iestādes administratīvais akts, Dienests nolēmis vienpusēji pārtraukt Līgumu un lūgt pieteicējai atmaksāt saņemto atbalsta maksājumu 56926,80 latu apmērā.

Pārbaudījusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir pareiza un pilnībā pietiekama, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 29.novembra spriedumā veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

Par pieteicējas apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa papildus norāda turpmāko.

[10] Regulas Nr.1260/1999 preambulas, kurā definēti un uzskaitīti regulas pieņemšanas nosacījumi un mērķi, 4) punktā norādīts uz mērķa, kas sekmē attīstību un strukturālos pielāgojumus reģionos, kuru attīstība atpaliek, kā arī veicina ekonomisku un sociālu pārveidi apvidos ar strukturālām grūtībām un pielāgo un modernizē izglītības, profesionālās sagatavošanas un nodarbinātības politiku un sistēmas, noteikšanu. Savukārt minētās regulas preambulas 41) punktā norādīts uz to, ka, lai nodrošinātu fondu sniegtās palīdzības lietderību un paliekošu efektu, visa vai daļa no fondu palīdzības būtu jāpiešķir kādam pasākumam tikai tad, ja tā būtībā vai tā izpildes noteikumos nav izdarītas būtiskas pārmaiņas, kas varētu novirzīt šo pasākumu, kas

saņēmis palīdzību, no sākotnējiem mērķiem.

Eiropas Savienības struktūrfondu vadību, nolūkā veicināt efektīvu, caurskatāmu un finanšu vadības principiem atbilstošu struktūrfondu ieviešanu Latvijā, reglamentē Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likums. Šā likuma 12.panta trešā daļa noteic, ka struktūrfonda finansējuma saņēmējs nodrošina struktūrfonda projekta ieviešanu atbilstoši līgumam, kas noslēgts ar otrā līmeņa starpniekinstitūciju.

Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likumu izdoti Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumi Nr.783 „Noteikumi par atklāta projektu iesniegumu konkursa „Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana" aktivitātes „Lauku tūrisms un amatniecības veicināšana" apakšaktivitātes „Amatniecības attīstība" vadlīnijām" (turpmāk – Noteikumi Nr.783).

Pamatojoties uz šiem noteikumiem, pieteicēja iesniegusi Projektu Eiropas Savienības stuktūrfonda Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Vienotā programmdokumenta 4.prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana" 4.4.pasākuma „Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana" 4.4.5.aktvitātes „Lauku tūrisms un amatniecības veicināšana" 4.4.5.3.apakšaktivitātes „Amatniecības attīstība" ietvaros un LAD veikusi Projekta izvērtēšanu un apstiprināšanu.

Noteikumu Nr.783 1.pielikuma, kurā ietvertas vadlīnijas projektu iesniedzējiem, 4.5.apakšpunkts reglamentē projekta iesniedzēja atbildību, nosakot, ka, iesniedzot projekta iesniegumu, projekta iesniedzējs projekta iesniegumā ar savu parakstu cita starpā apliecina, ka ir iepazinies ar struktūrfondu finansējumu saņemšanas nosacījumiem, t.sk., Vienoto programmdokumentu, Programmas papildinājumu un Eiropas Komisijas un Eiropas Padomes regulām Nr.1260/1999, 1257/1999, 1685/2000, 448/2004, 1783/2003, 1159/2000, 817/2004, 438/2001, 141/2004, u.c., kā arī ar Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un projekta ieviešanas gaitā apņemas tos ievērot (4.5.3.apakšpunkts). Savukārt 5.punkts noteic, ka pēc lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanu un finansējuma piešķiršanu projekta ieviešanai LAD attiecīgā pārvalde slēdz līgumu ar struktūrfonda finansējuma saņēmēju par projekta ieviešanu. Šajā līgumā atrunā līgumslēdzēju pušu tiesības, pienākumus un atbildību, kā arī kārtību un nosacījumus, kas jāievēro, lai sasniegtu projekta iesniegumā paredzētos mērķus un saņemtu ELVGF finansējumu.

Tādējādi, gan no Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likuma, gan Noteikumu Nr.783 1.pielikuma (vadlīnijas projektu iesniedzējiem), gan no Līguma nosacījumiem izriet, ka pieteicējas pienākums ir izpildīt Līguma nosacījumus.

[11] Kā to jau bija norādījusi pirmās instances tiesa, atbilstoši Līguma 5.1.punktam pieteicēja bija uzņēmusies īstenot Projektu noteiktajos termiņos un kārtībā, optimāli un pareizi izmantojot finanšu līdzekļus atbilstoši Projekta īstenošanas izmaksu tāmei, kā arī nodrošināt Projektā paredzēto mērķu un rādītāju sasniegšanu. Savukārt attiecībā uz Projekta mērķu sasniegšanu pieteicēja bija norādījusi, ka tiks izveidotas piecas jaunas darba vietas, palielināti lauku iedzīvotāju ienākumi, kā arī izveidots jauns paklapojumu veids – betona bruģakmens ieklāšana un tā realizācija (*sk. Projekta C.11. un C.16.punkts*). Saskaņā ar Līguma 5.9.punktu pieteicēja apņēmās piecu gadu projekta uzraudzības laikā neatsavināt Projekta ietvaros iegūtos pamatlīdzekļus.

Ievērojot to, ka pieteicēja Projekta ietvaros iegādāto pamatlīdzekli –bruģakmens ražošanas iekārtu projekta uzraudzības laikā izveda no Latvijas, to iznomājot uzņēmumam Abhāzijā, apgabaltiesa secina, ka pieteicēja neievēroja ar līgumu uzņemtās saistības.

Proti, pieteicēja saņēmusi finasējumu no struktūrfondu līdzekļiem, kas paredzēti Latvijas lauku teritoriju attīstībai, konkrēti amatniecības attīstībai konkrētā Latvijas reģionā. Pieteicējai, izmantojot piešķirto finansējumu, bija jāveic ražošana, izmantojot bruģakmens ražošans iekārtu, jārada jaunas darba vietas. Taču tas ir pašsaprotami, ka situācijā, kad ražošanas iekārtu, kas paredzēta Projekta mērķa īstenošanai, izved no konkrētas teritorijas Latvijā, pieteicēja nevar sasniegt mērķi, kāds tas definēts Projektā.

Apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējas argumentam par to, ka iekārtas ir iznomātas (nevis atsavinātas pārdodot), izskatāmajā gadījumā nav nozīmes, jo jebkura pieteicējas darbība, kas neatbilst vai atšķiras no Projektā izvirzītā mērķa un nav saskaņota ar LAD, uzskatama par Līguma nosacījumiem neatbilstošu. Turklāt izskatāmajā gadījumā pieteicēja tiesai nav iesniegusi nekādus pierādījumus par to, ka pieteicēja bija informējusi LAD par nepieciešamību veikt izmaiņas Līgumā sakarā ar ekonomiskām grūtībām, tostarp saistībā ar nepieciešamību pārvietot ražošanas iekārtu.

[112] Apgabaltiesa uzskata par nepieciešamu atsaukties uz Eiropas Savienības Tiesas atziņām 2013.gada 14.novembra spriedumā lietā C-388/12 (*Comune di Ancona*), kurā Eiropas Savienības Tiesa norādījusi, ka struktūrfondu mērķi var tikt sasniegti tikai tad, ja struktūrfondu piešķirtās subsīdijas un ar to saistītā kontrole attiecas uz visām darbībām un izmaksām, kas saistītas ne tikai ar darbības īstenošanu, bet arī ar tās īstenošanas un apsaimniekošanas nosacījumiem, Regulas Nr.1260/1999 30.panta 4.punktā paredzētajā piecu gadu termiņā (*sprieduma 28.punkts*).

Eiropas Savienības Tiesa atzinusi, ka Regulas Nr.1260/1999 30.panta 4.punktā ir ietverts princips, saskaņā ar kuru darbība patur struktūrfondu ieguldījumu tikai tad, ja attiecīgā darbība piecu gadu laikā pēc datuma, kad kompetentā valsts iestāde vai vadošā iestāde pieņēma lēmumu par minēto fondu ieguldījumu, nepiedzīvo „būtiskas pārmaiņas" (*sprieduma 18.punkts*).

Vienlaikus tiesa norādījusi uz to, ka gadījumā, ja attiecīgai darbībai minētais pants piemērojams, vispirms ir jāpārbauda, vai strīdīgās pārmaiņas atbilst Regulas Nr.1260/1999 30.panta 4.punkta pirmās daļas b) punkta minētajam nosacījumam, kas pieprasa, lai pārmaiņas izrietētu vai nu no infrastruktūras īpašumtiesību izmaiņām, vai ražošanas darbību pārtraukšanas vai to pārvietošanas. Pārbaudot šo nosacījumu, ir jāizvērtē apstākļi, kas ir strīdīgo pārmaiņu pamatā un kas tādējādi ir šo pārmaiņu iemesli. Otrkārt, ir jāpārbauda, vai aplūkotajām pārmaiņām ir piemērojama kāda no minētas regulas 30.panta 4.punkta pirmās daļas a) punktā minētajām hipotēzēm, proti, tās skar attiecīgas darbības būtību vai īstenošanas nosacījumus vai piešķir kādam uzņēmumam vai valsts iestādei nepamatotas priekšrocības – šīs hipotēzes attiecas uz attiecīgo pārmaiņu sekām. Treškārt, ir jāpārbauda, vai strīdīgās pārmaiņas ir būtiskas (*sprieduma 21., 22., 23.punkts*).

Izvērtējot konkrēto gadījumu, apgabaltiesa secina, ka pieteicēja, izvedot ražošanas iekārtas no Latvijas, ir pārtraukusi bruģakmens ražošanu, proti, ir pārtrauktas ražošanas darbības, kas bija plānotas Projektā un kuras bija jāīsteno saskaņā ar Līgumu.

Pieteicēja kā iemeslu ražošanas pārtraukšanai norāda apstākli, ka nav saņēmusi pasūtījumus no plānotajiem pasūtītājiem un ka valstī bijusi ekonomiskā krīze, kas pieteicējas ieskatā ir uzskatāms par nepārvaramas varas apstākļiem. Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas argumentiem turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Argumentu, ka ekonomiskās krīzes rezultātā no 2008.gada pieteicējai varēja rasties grūtības saražot un realizēt saražoto produkciju, apgabaltiesa uzskata par ticamu, taču vienlaikus no konkrētās lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja būtu veikusi konkrētus pasākumus, lai tomēr nodrošinātu ražošanu. Proti, lietas materiālos nav pierādījumu tam, kādus pasākumus pieteicēja veica, lai turpinātu Projekta īstenošanu 2008.gadā un nākamajos projekta uzraudzības gados.

Pieteicēja tiesai ir iesniegusi 2007.gada 26.jūnija nodomu protokolu ar SIA /Nosaukums C/ par sadarbību Madonas apvedceļa rekonstrukcijas darbos un Madonas pilsētas domes 2007.gada 11.jūlija vēstuli par to, ka minētā pašvaldība ir ieinteresēta pieteicējas plānotās betona bruģakmens ražotnes atklāšanā (*lietas 107.-108.lapa*). Minētie dokumenti pierāda pieteicējas aktivitātes, kas saistītas ar projekta īstenošanu 2007.gadā. Taču apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējas paļaušanās uz to, ka, iespējams, nākotnē betona bruģakmeni iepirks Madonas novada pašvaldības, nav uzskatāma par apstākli, kas attaisnotu Projekta nerealizēšanu. Konkrētajā gadījumā apgabaltiesa piekrīt LAD viedoklim, ka pieteicēja, vēloties īstenot Projektu un pieprasot struktūrfondu finansējumu, nebija pietiekami izvērtējusi visus ar uzņēmējdarbību saistītos riskus, tostarp pieteicējas ražotās produkcijas nepietiekama pieprasījuma risku.

Pieteicējas paredzēto ražošanas darbību pārtraukšana Latvijā skar attiecīgas darbības, konkrētajā gadījumā amatniecības attīstību lauku teritorijā, būtību. Nesasniedzot Projekta mērķus, konkrētā Latvijas rajonā, kurā zema ekonomiskā aktivitāte, nenotiek ražošanas attīstība, netiek izveidotas jaunas darba vietas un līdz ar to struktūrfondu finasējums netiek izmantots atbilstoši struktūrfondu mērķim. Apgabaltiesa uzskata, ka šīs pārmaiņas ir būtiskas.

Pieteicējas gadījumā nav pamata uzskatīt, ka pastāvēja apstākļi, kuru dēļ Līguma ietvaros LAD būtu bijis iespējams vienoties ar pieteicēju par Līguma nosacījumu izmaiņām. Līdz ar to noraidāms kā nepamatots arī pieteicējas arguments par Līguma 9.2.punkta piemērošanu konkrētajā gadījumā, proti, nesaskaņu un

domstarpību noregulēšanu savstarpēju sarunu ceļā.

Apgabaltiesa uzskata, ka pieteicēja ir pieļāvusi būtisku līguma pārkāpumu, līdz ar to LAD vienīgā iespējamā rīcība bija Līguma pārtraukšana un pieteicējai izmaksātā finansējuma atprasīšana.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu Lauku atbalsta dienesta 2012.gada 26.marta lēmuma Nr.10.5.3/184-A/2-15/287 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente (personīgais paraksts) S.Gintere

Tiesneses (personīgais paraksts) I.Amona

(personīgais paraksts) L.Konošonoka